

Nuvažiāves ī Rīga, turtīngasai tuōj paŗdavē sāvo pre-
kēs īf prisīpýlē pinīgū pilnā maišēlī, ō vargūlis tik atsistōjo
sū prēkēmis aīt riņkos, — tik minūte nusigrīžo ī šālī, atsi-
grīžta, žīfūri — nebēr jau nei ārklio nei vežīmo. Šeņ pūola,
teņ pūola, ārklio sū vežīmū kaīp nebūta! Kuŗ truņpa, teņ
trūksta!

Priējo priē turtīngojo brōlio, nūsisākē, kās jāms atsitīko,
īf prašē brōlī paskōlyt beņ dvi grīvinas vīžoms nusīpīrkt,
bēt brōlis nē girdēt nenorējo. Eīna vargūlis īš Rygōs pēs-
čias dūsaudamas.

Peŗ miška eīnant, pradējo tēmt naktis. Īf sutiņka atēi-
nant priēšais bāлта, dīdelī žmōgu. Trūputī krūptelējo, bēt
pasīdrāsinēs vėl eīna sāu priekin. Kād priējo artīn, vargūlis
paklāusē bāltajī: „Kās esi?“ Tās atsākē: „Esū tāvo nelāimē“.
— „Māno nelāimē?“ kalbējo stebēdamasis vargūlis. „Oī!
kōkia dīdelē! Aŗ negalētumei, kād beņ kiek mažēsne mán
līktum?“ — „Ojē! dēl kō nē? Galiū!“

Īf sumažējo nelāimē beņ peŗ pūšē. Dār vėl prašē vargū-
lis, kād sumažētū, īf sumažējo sulīg mažū vaīkeliū. Dār vis
vargūlis norējo, kād līktū mažēsne, īf atlīko sulīg riešutu.

Dabaŗ vargūlis īssītrāukē īš kišēnēs tabōkinī ragēlī, pri-
sitāīkēs knōpt īf uždārē ī jī sāvo nelāimē. Īsidējo ī kišēnē
īf eīna sāu keliū.

Priējo malūna, īssītrāukē ragēlī īš kišēnēs īf īmetē jī ī
tveņkinī; ō pāts īējo ī malūna, pasīprāšē ī naktīguļta īf apsi-
nakvōjo. Īšsīšnekējo sū malūninīnku; nūsisākē jāms vargūlis
sāvo nelāīmīngā atsitīkīma īf sāvo vargūs.

Rýta īšeīnant, malūninīnkas dāvē jāms dēšimtī raudonūju
īf dovanōjo gēra ārkli. Parjōjēs namō, tuōj prisīpīrko rei-
kalīngū daīktū, pradējo jāms geraī sēktis gyvēt, īf dienā īš
dienōs vis ējo turtīngīn īf turtīngīn.

Peŗ kēletā mētū jau īf vargūlis nebebūvo neturtīngēsnis
ūž sāvo turtīngajī brōlī. Vīnākart jī turtīngasai brōlis pa-
klāusē, īš kuŗ jīs tōks turtīngas palīko. Šīs ēmē īf nūsisākē vī-
sa, kaīp jīs sāvo nelāimē ī ragēlī īkišo īf ī tveņkinī īmetē, kaīp
malūninīnkas jī apdovanōjo, īf kaīp jāms nuō tō kaŗto vīskas
gerīaū īf gerīaū pradējo sēktis.

Turtīngasai brōlis tuōj sugalvōjo jī pražudýt. Nuvažiāvo
pās tā malūninīnka, ī kuriō tveņkinī vargūlis īmetē ragēlī, īf
pasākē, kād ī jō tveņkinī īlēķes ragēlis sū pinīgaīs, dēl tō rei-
kalāvo, kād īšlēistū īš tveņkinīo vāndenī. Uż taī prižadējo
malūninīnkui brāngīa¹⁾ użmokēt.

Malūninīnkas sutīko īf īšlēido dīdumā vāndeīs. Pasaŗdē
kēletā žmoniū, kuriē beīšēkōdami īf atrādo. Pradžiūgo tur-
tīngasai īf galvōjo sāu apīē anā brōlī: nebeilgaī tū būsi lýgus
mán, aš vėl palēisiu tāvo nelāimē! Greīt pāgrīebē ragēlī īf
atkišo. Tik šmūrkšt īf īšliņdo vargūlio nelāimē īf pasīdārē la-
baī dīdelē.

Pasīpūrtē īf tārē ī dīdžtuŗtī: „Aī, kōks tāvo brōlis palaidū-
nas! Uždārē manē ī ragēlī īf norējo uždūsīnt! Labaī dēkui
tāu, kād manē palēīdai: dabaŗ aš tāu būsiu tikra bičiulē īf
nuō tavēs niekadōs neatstōsiu!..“ Īšgīrdēs tuōs žodzīus,
turtīngasai pērsīgando, nēt nubālo, ō nelāimē līko nemā-
toma.

Vāžiūojant namō, tuōj pirmā nelāimē atsitīko: arklýs pasi-
baīdēs īšmetē īf kōja sulāužē. Baīgdamas važiūot namō, pa-
mātē, kād jō dvāras visas liepsnosē. Sūdegē tuŗtai īf pinīgaī,
īf līko labaī neturtīngas.

1. Neīšējēs ī laūka, javū nepjāusi. — 2. Nemylējēs mý-
līmas nebūsi. — 3. Neilgām šūniui dešrā pō kaklū.

58. Dvylika broliu, juodvarniais laksčiusiu

Vīeno pōno numirusi patī īf palīkusi dvýlika sūnū īf dār
vīenā dukterēlē.

Pō kiek laīko tēvas pamīlēs kitā mergīna, rāgana. Tā
sākanti: „Duktē tēsīē, bēt sāvo sūnus visūs sudēgīnk īf supý-
lēs jū pēlenus ī pōpīerius atsiūski mán, taī tadā ūž tavēs te-
kēsiu“. Tēvas māstēs šiaīp, māstēs taīp, nebežīnaš, kās čīa
bebūs darýti. Īf pasīsāķes vīenām sāvo taŗnui. Tās jāms
sāķas: „Gī kō čīa, pōnai, taīp rūpīnies? Jūķ tāmstos dvarē
yrā dīdelīū šūnū: dvýlika tū sudēgīnsi, pēlenus supīlstysi ī pō-
pīerius, padēsi āntspaudus īf nusiūsi jaī. Benē jī pērmanys?
O pō vestūvīu, kād īf rās, nebē kā jīems padarýs“.

¹⁾ Ir braņgiat.

Põnas taip ir padāres: sudēgines dvýlika šunū, pēlenus jū supýles ī pōpieriis, prispāudes aīt tū pōpieriū āntspaudus īr nusiūñtes rāganai. Tā apziūrējusi visūs popierēliūs, apūs-čiusi īr tiñkanti — tēkanti ūž jō. Pō vestuviū, parvažiāvus ī dvāra, ūostanti — šniūkšt, šniūkšt, pagaliaū sākanti: „Kās čia smirdi? Kād tiē visi, kās čia yrā nereikalingi, jūdvarniais īslēktu!“ O jōs pōsūniū būta tuōkart rūsyjē — pōgrindyje, pō výro rúmais. Tuōj visi pāskum kitas kitā strikt aīt lāngo, īr lēkia, īr īslēkē sāu.

Daugiaū gyvēnas rúmuose tik pōnas sū sāvo rāgana. Priē jū āugusi dukterēlē, kuriaī ilgaī niēkas niēko nepasāķes apiē brōliis: māt, tās pōnas būves užgýnes, kād īš jō dvāriškiū niēkas nepasakýtu mergāitei, kād jōs būvo brōliai īr kād jū pāmotē, rāgana, taip juōs īšvaikē.

Vienā karťā — mergāitē būvo jaū dvýlikos mētu — ēmē šnekētis dvariškiai: „Aŗgi tā vienā dukterēlē tebūvo mirusios poniōs?“ Tadā jū vienas sākās: „Kās čia bešnekēti! Būvo sūnū dvýlika, bēt kaī pōnas vēdē rāgana, tai jī visūs vaikūs pagadino, īr īslēkē visi jūdvarniais!“ Mergēlē īšģirdusi dvāriškiū kaībā īr ēmusi taisýtis eiti sāvo brōliū īeskōti. Pasisiřdinusi dvýlika marskiniū, dvýlika kēlniū, dvýlika paklōdžiū, ūžvalķčiū dvýlikai priēgalviū īr īšėjusi susirišusi visūs dāik-tus ryšēlyje.

Ējusi ējusi peŗ laukūs, peŗ miškūs, niēkur niēko neužei-nanti. Kā sutiñkanti, klāusianti, niēkas jaī apiē tuōs jōs brō-liis, jūdvarniais lākstančius, niēkur niēko nepasāķas. Beei-damā peŗ didelē ģiria, užējusi atsiskýrēli; pās tā īėjusi klāu-sianti, aŗ jis nezinōtu, bē nēsās mātēs kuŗ jōs brōliū, jūdvar-niais lākstančiu. Atsiskýrēlis jaī sākās: „Aŗ nēsū mātēs, bēt aŗ turiū vāliā aīt visū debesū; pērnakvok čia pās manē, tai aŗ rytōj atsišauksiu visūs dēbesis; tiē, jēi būs, tai būs mātē“.

Rýto mēta tās atsiskýrēlis īr sušauķes dēbesis. Tiē dē-besys, kaī sugūlē apiē jō trobēlē, taip tamsū būvē, kaīp kād juodā naktis būtu. Įšēķes atsiskýrēlis laukañ, klāusias tuōs dēbesis: „Aŗ nēsāt kuŗ mātē dvýlikos brōliū, jūdvarniais la-kiōjančiu?“ Visi atsisāķē, kād niēkur nē vienas nēsās mātēs. Dēbesys īssiskirstē, nuslānkiojo kiekvienas sāu. Daugiaū tās atsiskýrēlis jaī sākās: „Gāl jaū jū nebēra nē pasāulyje. . . bēt gāl dār kuŗ īr yrā. Kaī šiañdien eisi peŗ tā ģiria, tai vakarōp

rāsi māno brōli, taip pāt atsiskýrēli; jis tūri valdžia aīt visū vēju, tai jis vējus paklaūs, aŗ tiē nebūs kuŗ užpūte, aŗ ne-pasakýs“.

Įr īšėjusi mergēlē. Einanti, einanti peŗ tā ģiria. Apiē vākarā īr priėjusi kitā atsiskýrēli. Įėjusi īr pās tā pasiklāusti sāvo brōliū, jūdvarniais lākstančiu, aŗ jis nezinōtu, kuŗ jē yrā. Įr tās sākās: „Aŗ niēko nežinaū, bēt čia pērnakvok pās manē, aŗ rytōj rýta susišauksiu visūs vējus, tai tiē, jēi būs kuŗ, tai būs užēķē, īr tāu pasakýs“.

Rýto mēta susišauķes tās atsiskýrēlis visūs vējus. Tiē supūte, suñķē, sušniōķstē. Visūs īsklausinēķes, visi atsisāķē, kād nē vienas nežinaš, nē vienas niēkur neužēķes, nē vienas niēkur nemātēs. Daugiaū atsiskýrēlis jaī sākās: „Gāl nebēr jū nē pasāulyje, kād nē vienas vēķas niēkur nēra užpūtes, apēķes... Bēt vilties¹⁾ nenustōk: kaī šiañdien eisi peŗ tā mūsū ģiria, apiē vākarā atrāsi mūsū trēčią brōli, kuŗs tūri valdžia aīt visū pauķščiū; jēi būs, tai gāl būs kōķs pauķštis kuŗ apēķes“. Jī īšėjusi.

Vēl ējusi peŗ visā diēnā īr vakarōp priėjusi trēčiąjį atsi-skýrēli. Tās vēl jaī pasāķes: „Pērgulēķ pās manē peŗ nākti, aŗ rytōj sušauksiu visūs pauķščiūs, tai jē, jēi būs kuŗ kōķs apēķes, īr tāu pasakýs“.

Rýto mēta tās atsiskýrēlis īr sušauķes visūs pauķščiūs. Tai kād prilēķē didelīū, mažū īr visōkiū! Įšēķes atsiskýrēlis īr klausinēķas visūs. Tiē visi atsisāķē — nē vienas niēkur nemātē, nē vienas niēko nežina, īr ganā. Atsiskýrēlis pulķū pulķūs atlēidēs īr visi īssiskirstē. Šit pagaliaū, kūr būves, kuŗ nebūves, šlūbas erēlis atlekiāš. Atsiskýrēlis aīt tō su-šūķes: „Kodēl tū nesiskūbinai, kō gaišai?“ Erēlis atsāķes: „Mān kōjā šaulýs pašōvē, labāi skaūda, serģū, negalēķau vēikiai atlēkti“. Daugiaū tās atsiskýrēlis īr klāusias erēli: „Aŗ nēsi mātēs kuŗ dvýlikos brōliū, jūdvarniais lākstan-čiu?“ Erēlis atsāķes: „Mačiaū īr žinaū: jē peŗ diēnā jūd-varniais lakiōja, ō nākti žmonēmis vienamē kalnē gyvēna“.

Daugiaū atsiskýrēlis dāvēs mergēlei dvýlika tōkiū smaig-tēliū īr īsāķes, kād kaī lipsianti ī tā kalnā, tai kād vis īsi-smaigydamā užsistōtu īr vēl īš apačiōs trāuktū īr ī viršu

¹⁾ Ir vilties.

smeigtu. „Tiktaī, sāko, sāugokis, kād nē vienas tāu iš raņķu neiškrīstų: jēi nōrs vienas iškrīs, tāi iř nebegalēsi aņt kālno uźlīpti“. O erēliui sākē: „Tū žiūrēk, — sāko, — kād jī ne-nukristų iř gālo negāutu!“

Iř išējusi mergēlē sū tuō erēliu paplastā lēkiančiu, iř nulēkē abūdu priē tō kālno. O tās kālnas būvēs tōks augštas, nēt ūž dēbešis augštēsnis. Iř ēmusi tuōj ī tā kālņā medeliūs smaigyti iř līpti augštyņ. Kīek jī teņ smaigiusi, káišiojusi káišiojusi, gāl kōkį pūsvarstį nusmaigiusi, iř būtu užlīpusi, tik vienas smaigtēlis iř iškrītes... Ši, bežiūrēdama ī šī kriņtantį medēlį, ēmusi iř pati kristi. Bēt erēlis be-tupēdamas pakalnēje pamātes jā bekriņtancia, tuōj pakilēs nuō žēmēs, pakāpt sveikāja kōja jā ūž ryšēlio, tuōj vis augštyn, augštyn, augštyn, iř uznēšēs labaī augštaī, teņ kuř ūž debesū. Prinēšēs priē didelio ūrvo, palēides iř sākās: „Šitai tās ūrvas, ī kurį jīē vakarē parlēkē sūlenda, tāi tū čiā iējusi rāsi jū dvýlika lóvu, tās apdangstýk paklōdēmis iř visūs priegalvius užvalkstýk užvalkčiais, ō mārškinius, kēlnes padēstýk kiekvienām aņt lóvu. Rāsi priē kiekvienōs lóvos pō staliūkā iř aņt staliūkų padēta rāsi dūonos pō kepalēlį, tāi nuō tū kepalēlių galēsi pō riekēlę atsiriēkusi suvālgyti. Pās duris rāsi mažiāusiojo brólio lovēlę, tāi pō jāja paliņdusi galēsi pati pērnakvoti“.

Erēlis, viskā jā pasākēs, nulēkēs sáu, ō jī iř iliņdusi ī tā ūrva. Tenaī rādusi viskā taip, kaip tiktaī jā tās erēlis išpāsakojes būvo. Aptaīsusi lóvas, paklōdēmis apdaņgščiusi, užvalkčiais priegalvius apvalksčiusi, kēlnes iř mārškinius kiekvienām aņt jū lóvu padēsčiusi, pavālgiusi nuō kiekvieno kepalēlio atsiriēkdama pō riekēlę, paliņdusi pō māžojo brólio lóva iř atsigūlusi. Šit, tiktaī vākaras, tuōj iř išgiřdusi: jūdvarniai sukranksējo, nusilēido iř suējo žmonēmīs ī tróba; visi džiaūgiasi, kād pataisytos lóvos iř padēti visiems mārškiniai sū kēlnēmīs. Visi apsitaisē, eīna vālgyti, žiūri, kād jū dūona nuraikýta. Vyresnýsis sākās: „Lóvas iř mūs pačius apdārē, bēt kād dūonos trūksta, tāi negerai; nā, bēt kā padarýsi!“ Pērnakvoje, rýta atsikēlę, išējē sukrank-sējē iř nulēkē sáu. Jī atsikēlusi iš sāvo palóvio iř vāikščio-janti pō vidų iř laukē; aplīņkui, aņt kālno, visuř mēla, gražū.

Iř vėl apiē vākara ēmusi norēti vālgyti. Eīnanti priē tū staliūkų: taip pat bēsa kepalēliai dūonos. Ši vėl pō mā-žojo brólio lovēlę, pās duris, iř atsigūlusi. Vakarē iř vėl ēmē jūdvarniai kranksēti, iř suējē ī tróba visi bróliai. Vyres-nýsis sākās: „Mataī, iř vėl dūona nuvālgyta; māt, jā ūž kās nōrs pās mūs yrā negēras išimētēs. Dabař dār niēko neda-rýsiu, bēt jēi trēčią diēņā dār taip būs, tāi, nōrs visā kālņā sugriāsiu, bēt turēsiu rāsti, kās čiā mūms taip dāro“. Mer-gēlē gulēdama nusigaņdusi iř galvójanti, kās čiā tiktaī būsia. Nā, pavālgę visi atsigūlę, bēt ši nebeuźmiēganti. Jā ū visi bróliai šnařpšcia iř knařkia, jī iř nebeiškeņtusi: ēmusi sāvo jaunēsniįjį brólį būdinti, ēmusi rankā ūž kōjos kūšinti. Tās klāusias: „Kās čiā?“ Ši tylomis atsākiusi: „Aš, broliāiti, jūsu sesuō, atējaū, susiēškójau; bēt kād brólis pýksta, bā-ras, kā aš dabař darýsiu!“ Brólis sākās: „Nā, kā dabař darýsi! Būk kaip būvusi, rytōj pamatýsime“.

Rýto mētą sukilę visi bróliai, jā taīsaši eiti sāu laukaņ. Mažāsis iř ēmēs sakýti: „Nā, bróli, vākar kaip žadėjai kālņā ardýti veřsti, tāi kād rāstum kōkį giminaitį ař sēseri, kāgi tād darýtum?“ Vyresnýsis brólis sākās: „Aā! tai ma-taū, kād tū jā ū žinaī, kās čion yrā; nā, tai pasakýk, kās?“ Šis, atideņgēs paklōdę, sākās: „Līsk, sesāite, laukaņ, kaip jā ū būs, taip“. Daugiaū vyresnýsis brólis sākās: „Kād tū bū-tum iškeņtusi namiē dār vienerius metūs, tāi būtum mūsų sulāukusi, ō dabař, sesāite, tai reikēs mūms iř tāu vėl vařgti dār dvýlika mētų. Jēi iškentēsi niēkur niēko nešnekėjusi pēř tiek mētų, tai dār pasimatýsime“. Taip pasākēs iř liēpēs sēstis sáu aņt nūgaros, iř pavirte visi jūdvarniais iř nulēkę.

Jīē nunēšę sēseri ī didelę giriā iř pasodinę ī ēglēs vir-šūņę, atsisvéikinę iř palikę. Tai daugiau jī teņ sēdėjusi iř sēdėjusi, pagaliaū iř drabūžiai jōs teņ nupūvę.

Į tā giriā atējo medžiōdamas karalāitis sū sāvo dvariš-kiais iř pōnais. Ēmē šūnes lóti, žiūrēdami ī tā mēdi, kuř jī sēdi. Apstōję teņ jō medžiōtojai iř varōvai; māto, kād žmo-gūs. Šiaip kālbina, taip kālbina, niēko nesākanti. Atējēs iř pats karalāitis, iř tās šnēkinaš, bēt jī niēko iř niēko nesā-kanti. Šaūkia — lipk laukaņ, gaņdina — nušāusime, jī niēko iř niēko, tylinti iř tylinti. Daugiaū karalāitis kokiām sāvo tařnui liēpias: „Lipk iř iškēlk laukaņ, pamatýsime, kāsgi

teñ yrà“. Tàs lipēs. Šita ródanti, tařtum norēdama pasisakýti ēsanti plikà. Medžiótojas, išlipēs laukañ, pasàķes karalàičiui: mēdyje ēsanti jaunà graži moteriškē, tiktaì kàd plika, reikalàujanti drabūžiu. Daugiaū nunēšes jaì medžiótojas drabūžius, ir ĵi išlipusi iš mēdzio. Karalàičiui taìp patikusi, kàd ĵis niekadà nenorēķes kitòs nē matýti. Parsivēdes namò, pasisàķes sàvo tēvams, kàd jaì norĵs vēsti sàu peř pàčia. Tēvaì nenorēķe ĵàm léisti, kàd ĵi niēko nēkalba. Bēt ĵis sàķas: „Ràsit ĵi kòkia atgailiniñkē; kaì atvařgs ař atkentēs — ir pradēs šnekēti“. Tēvaì ir léido. Daugiaū karalàitis jaì vēdes ir gyvēnes.

Pò kiek mētų Pònas Diēvas dāves ĵiems sūnu, bēt karalàičio tuomēt nebūve namiē, ò priēmēja būvo parvežtà tóĵi pati rāgana, kuri ĵòs taìp nēkentē, ĵòsios pāmotē. Tóĵi rāgana vaikēļi išmētusi laukañ ir sugriēbusi kuř šuniūkà ródanti visiems: „Žiūrēkite, kòks ĵòs vaìkas!“ Taìp karalàičio tēvaì ir sàķa: „Jaū kàd ĵi būtų gēras žmogùs, taì kalbētų... Kàs jaì žino, kàs ĵi tòkia yrà!.. Geraì, mēs ĵàm sàķem, kàd neiñtų ĵòs“. Tuòĵ parāšē ĵòs výrui rāšta, kàd taìp ir taìp, tàs ir tàs, tòks ir tòks gimē; kàs jaì reìkia darýti? Ĵòs výras, karalàitis, parāšē, kàd jaì niēkas niēko nedarýtų, kòl ĵis namò parkìls; sugriēķes ĵis pàts žinòsias, kàs padāra. Ĵis namò parkilēs niēko nebežino: ĵàm tòkia graži, tòkia graži, taìp patiñkanti, kàd ĵis nē ketinti neketina ĵòs nužudýti, ir vėl ĵisai gyvēna sù ja.

Pagyvēnus kòkiaus metùs ir vėl Pònas Diēvas duodās ĵiems kità sūnu. Karalàičio taìp pāt nebūve namiē, ir vėl ĵòs pāmotē, rāgana, būvus peř priēmēja. Vaikēļi ĵi išmētusi laukañ, pakìšusi kačiūkà ir ródanti visiems: „Žiūrēkite, kàs dabař!“ Visi stebējosi ir tēvaì nurāšē sūnui rāšta. Sūnùs vėl parāšēs namò, kàd niēkas niēko jaì nedarýtų bē ĵò patiēs. Ir ĵis vėl, parkilēs namò, jaì niēko nebedāras: pati labaì graži, patiñkanti ĵàm. Sàķas ir tēvams, kàd dār toliaū žiūrēsias.

Ir vėl pò kòkio laìko, nēsant namiē, gimstas ĵàm trēcias sūnùs. Tà pati priēmēja, rāgana, ĵòs pāmotē, vėl išmetanti sūnu laukañ ir ródanti visiems lýg gimusi iš ĵòs šuniūkà. Tēvaì nebesitveriā, rāša ĵàm kogreičiausiai — skubēti namò ir darýti jaì ař šiòķi ař tòķi gāla. Ĵis parkilēs namò. Ĵàm baìsiai gaìla, bēt nebegalēdamas liāutis ir nebežinòda-

mas, kàs čià reìkia darýti, sàķas: „Žinòkitēs, darýkite, kaìp ĵūs nòrite! aš nē pàts nebežinaū, kuò ĵi kaltà, kàs ĵi tòkia yrà“.

Teisėjai apkàltinę jaì, sàķa reìkiant kaìp rāganà sudēginti. Ir sukròve didelį laužà ir uždēķe. Bēt užēķes didelis lietùs ir užlėķes ugnį. Nà ir vėl ĵiē liēķe privēķti sausų mēdžių. O jaū visai baìgiasi dvýliktieĵi mētai, tiktaì vienòs valandòs bereikia, tuòĵ būs ir bròliai. Kaìp tiktaì ēme kūrti iš añtro karťo ugnį ir pradēķus iñtis liepsnà, štaì atlekiā dvýlika ĵuodvarnių, atlekiā ir léidžiaìsi. Tuòĵ nusilėidēs pirmàsis ir vedāsis rañkoĵ treĵų mētų sūnēļi; nusilėidēs antràsis ir nešāsis sūnēļi antrų mētų; trečiaìsis nusilėidēs — nešāsis mažùtį, dār vystyklusò, kà tiktaì gimusi vaikēļi. Tuòĵ visi sušūķe: „Kà ĵūs čià dirbate?“ Kàm ĵūs tã nekaltà mūsu sēseri nòrite nužudýti? Mēsķit ĵ ugnį pāmotē rāganà! Štaì mūsų seseřs sūnēliai!“ Bēregint pāmotē rāganà užrito añt ugnies! Bròliai tuòĵ pasisvėikinę sù sàvo sēseria ir sù sàvo svàiniu karalàičiu. Ir pasàķe ĵiē, kàd kaìp tik gimusius vaikučiùs ĵi išmētusi laukañ, tād ĵiē tuòĵ pasiēme pàs sàve ir auginę.

Karālius pakēlē didelį pòkyļi. Ir aš teñ buvaū, ir aš daūg mačiaū, ir aš teñ vālgiau ir gėriaū, peř bařzda varvėjo, burnòĵ neturėjau.

1. Tinginýs ir kėliā kòĵa ròdo. — 2. Šuò ir kàriamas paprařta. — 3. Tinginiui visuomēt šveñta.

59. Vargšas ir besotis

Vargingas žmogùs girioĵ añt ùpēs krañto cāpt cāpt medžiùs kiřto. Ĵàm becařpijant kiřvis nuo kòto smùkt ir nusmùko, ir tik pàķst ĵ ùpēs gelmē ĵkrito. Vargšas pravirko: „Ui, ui, ui, mào kirvėlis! avu! Kàs mán ĵi sužvejòs? Gaìla mào kirvùko!“ Tuò tārpu tik pakabàķst pakabàķst pašlivikšt ir atšlubāvo senėlis ir paklāusē: „Kò tũ taìp ujujòĵi? Kàs táu tikos?“ — „Mào kirvėlis, avu! ĵkrito ĵ gelmē, ò kito nusipiřkt neĵstėngiu, labaì vargingas esù. Kuò dabař medžiùs kiřsiu ir vaikams dūonà pelnýsiu?“ — „Tič, tylėk! nedeĵuok, aš táu ĵi sužvejòsiu“. Ir tik